

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-331/16
Κ. κατά Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie και C-366/16 Η. F. κατά
Belgische Staat (Δικαίωμα διαμονής και ισχυρισμοί περί εγκλημάτων
πολέμου)

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Η ανάγκη επιβολής περιορισμού στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή ενός πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογένειάς του, ως προς τον οποίο υπάρχει υπόνοια ότι συμμετέσχε στο παρελθόν σε εγκλήματα πολέμου πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση

Η εκτίμηση αυτή συνεπάγεται στάθμιση μεταξύ, αφενός, της απειλής που το συγκεκριμένο άτομο συνιστά για τα θεμελιώδη συμφέροντα της κοινωνίας υποδοχής και, αφετέρου, της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους

Υπόθεση C-331/16

Ο Κ. έχει την κροατική και τη βοσνιακή ιθαγένεια και έφθασε στις Κάτω Χώρες το 2001, συνοδευόμενος από τη σύζυγό του και από έναν ανήλικο υιό. Τρεις διαδοχικές αιτήσεις για χορήγηση ασύλου απορρίφθηκαν, η δε τελευταία απορριπτική απόφαση το 2013 περιελάμβανε απαγόρευση εισόδου στην επικράτεια. Το ίδιο έτος, κατόπιν της προσχώρησης της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Κ. ζήτησε την άρση της απαγόρευσης αυτής. Το 2015, οι ολλανδικές αρχές έκαναν δεκτό το αίτημα αυτό, κηρύσσοντας όμως τον Κ. ανεπιθύμητο στην ολλανδική επικράτεια, με την αιτιολογία ότι ήταν ένοχος εγκλημάτων πολέμου και εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας που είχαν διαπράξει οι ειδικές μονάδες του βοσνιακού στρατού. Κατά τις αρχές, η προστασία της δημόσιας τάξης και της δημόσιας ασφάλειας καθιστούσε επιτακτική τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου ώστε να αποφευχθεί η επαφή των Ολλανδών πολιτών με πρόσωπα τα οποία, στη χώρα καταγωγής τους, ήταν ένοχα εγκλημάτων πολέμου. Ειδικότερα, πρόθεση των αρχών ήταν να αποφευχθεί η ταυτόχρονη παρουσία στις Κάτω Χώρες του Κ. και θυμάτων των προσαπτόμενων σ' αυτόν πράξεων ή μελών των οικογενειών τους. Επιληφθέν της υπόθεσης αυτής, το rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg (πρωτοδικείο της Χάγης με έδρα το Middelbourg, Κάτω Χώρες) αποφάσισε να ζητήσει από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει την οδηγία της Ένωσης σχετικά με το δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής των Ευρωπαίων πολιτών¹.

Υπόθεση C-366/16

Ο Η. F., Αφγανός υπήκοος, έφθασε στις Κάτω Χώρες το 2000 και υπέβαλε εκεί, ανεπιτυχώς, αίτηση για χορήγηση ασύλου. Το 2011, ο Η. F. και η κόρη του εγκαταστάθηκαν στο Βέλγιο. Αφού υπέβαλε, ανεπιτυχώς, πολλές αιτήσεις για χορήγηση τίτλου διαμονής στη χώρα αυτή, ο Η. F. υπέβαλε το 2013 νέα αίτηση ως μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, με την αιτιολογία ότι η κόρη του είχε την ολλανδική υπηκοότητα. Η τελευταία απορριπτική απόφαση των βελγικών αρχών βασίζεται στις πληροφορίες που περιέχονται στον φάκελο της διαδικασίας ασύλου για τον Η. F. στις Κάτω Χώρες. Από τον φάκελο αυτόν προκύπτει ότι ο Η. F. είχε συμμετάσχει σε εγκλήματα πολέμου ή σε εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, ή είχε δώσει εντολή, στο πλαίσιο των καθηκόντων που ασκούσε, να διαπραχθούν τέτοια εγκλήματα. Επιληφθέν της υπόθεσης, το Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (συμβούλιο ενδίκων διαφορών αλλοδαπών, Βέλγιο) αποφάσισε

¹ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77).

να υποβάλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο. Διερωτάται, μεταξύ άλλων, κατά πόσον η απόφαση για μη χορήγηση άδειας διαμονής είναι συμβατή προς την οδηγία της Ένωσης σχετικά με το δικαίωμα κυκλοφορίας και διαμονής των Ευρωπαίων πολιτών.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα που περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή ενός πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογένειάς του, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, για λόγους, μεταξύ άλλων, δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας. Ο περιορισμός που επιβάλλει κράτος μέλος στην ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή ενός πολίτη της Ένωσης (ή ενός υπηκόου τρίτης χώρας, μέλους της οικογένειας τέτοιου πολίτη), εις βάρος του οποίου έχει στο παρελθόν εκδοθεί απόφαση περί αποκλεισμού του από το καθεστώς του πρόσφυγα, με την αιτιολογία ότι συντρέχουν σοβαροί λόγοι να πιστευτεί ότι έχει διαπράξει έγκλημα πολέμου, έγκλημα κατά της ανθρωπότητας ή πράξεις αντίθετες προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, μπορεί να εμπίπτει στα μέτρα «δημόσιας τάξης» ή «δημόσιας ασφάλειας», κατά την έννοια της οδηγίας.

Κατά το Δικαστήριο, το γεγονός ότι, κατά το παρελθόν, εκδόθηκε απόφαση περί αποκλεισμού ενός συγκεκριμένου προσώπου από το καθεστώς του πρόσφυγα δεν μπορεί να οδηγεί αυτομάτως στη διαπίστωση ότι η παρουσία του και μόνο στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής συνιστά πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. **Πράγματι, πριν από τη λήψη μέτρου στηριζόμενου σε λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας απαιτείται εκτίμηση της συγκεκριμένης περίπτωσης.**

Η διαπίστωση της ύπαρξης τέτοιας απειλής πρέπει να βασίζεται σε εκτίμηση της προσωπικής συμπεριφοράς του συγκεκριμένου ατόμου, λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων που περιέχονται στην απόφαση περί αποκλεισμού από το καθεστώς του πρόσφυγα και των στοιχείων επί των οποίων αυτή βασίζεται, ιδίως, της φύσης και της σοβαρότητας των εγκλημάτων ή των πράξεων που του προσάπτονται, του επιπέδου της ατομικής του συμμετοχής σε αυτά, της συνδρομής, ενδεχομένως, λόγων άρσης του αξιόποινου, καθώς και της ύπαρξης ή μη ποινικής καταδίκης. Στο πλαίσιο της σφαιρικής αυτής εκτίμησης, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τη φερόμενη τέλεση αυτών των εγκλημάτων ή πράξεων, καθώς και η μεταγενέστερη συμπεριφορά του ατόμου, ιδίως το κατά πόσον η συμπεριφορά του καταδεικνύει ότι εμμένει στην προσβολή των θεμελιωδών αξιών της ΕΕ, κατά τρόπο που θα μπορούσε να διαταράξει την ηρεμία και τη σωματική ασφάλεια του πληθυσμού.

Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι, παρότι είναι μάλλον απίθανο να επαναληφθούν τέτοια εγκλήματα ή πράξεις εκτός του συγκεκριμένου ιστορικοκοινωνικού πλαισίου τους, **τυχόν συμπεριφορά του σχετικού ατόμου που καταδεικνύει ότι αυτό εμμένει στην προσβολή των θεμελιωδών αξιών της ΕΕ, όπως της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ενδέχεται να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας,** κατά την έννοια της οδηγίας.

Η εκτίμηση αυτή συνεπάγεται στάθμιση μεταξύ, αφενός, της απειλής που η προσωπική συμπεριφορά του συγκεκριμένου ατόμου συνιστά για τα θεμελιώδη συμφέροντα της κοινωνίας υποδοχής και, αφετέρου, της προστασίας των δικαιωμάτων που οι πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους αντλούν από την οδηγία.

Τέλος, το Δικαστήριο φρονεί ότι, για να εκδοθεί απόφαση απέλασης τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, η φύση και η σοβαρότητα της προσαπτόμενης στο συγκεκριμένο άτομο συμπεριφοράς, η διάρκεια και, κατά περίπτωση, ο νόμιμος χαρακτήρας της διαμονής του στο κράτος μέλος υποδοχής, το χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει από την εν λόγω συμπεριφορά, η στάση του κατά το χρονικό αυτό διάστημα, ο βαθμός του κινδύνου τον οποίο συνιστά στον παρόντα χρόνο για την κοινωνία, καθώς και η σταθερότητα των κοινωνικών, πολιτιστικών και οικογενειακών δεσμών με το κράτος μέλος αυτό.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582